



# KUULEMISEN MENETELMÄT

4 VALIKOITUA:

- NOJATUOLIPEDAGOGIIKKA
- SOSIOGRAMMITYÖSKENTELY
- KUVIN TUETTU MIELIPITEEN ILMAISU
- TULKA-SOVELLUS

(LISÄÄ KUULEMISEN MENETELMIÄ ARJEN  
TILANTEISIIN ERILLISENÄ LUETTELONA)

# NOJATUOLIPEDAGOGIIKKA

kehittäjä Heidi Nikkinen,  
Rajakylän päiväkoti.

<https://slideplayer.fi/slide/13010952/>

Kirjallisuus:

Piia Roos 2016: Mitä kuuluu? Lapsen kertomukset ja osallisuus päiväkotiarjessa.

Eliisa Leskisenoja 2019: Positiivinen pedagogiikka varhaiskasvatuksessa. Toteuta käytännössä.

## KOHTAAMINEN

- jaetaan yhdessä päivän eri tilanteita, iloa, haasteita, ongelmia, oppimisen hetkiä...
- ollaan saman kokemusmaailman äärellä



## KUULEMINEN

- lasten leikkien, keskustelujen, tunteiden, pohdintojen, ideoiden, riidanaiheiden, kiusaamistilanteiden, leikkeihin liittymistilanteiden, kaveritaitojen yms. kuuleminen



## KOSKETUS

- lapsi kokee, että hänestä välitetään ja häntä arvostetaan
- kosketuksen voima tarttuu; lasten kesken, aikuiselta aikuiselle
- kosketus rauhoittaa ja on puhetta tehokkaampi keino tilanteen kärjistyessä





LASTEN JA AIKUISEN KOHTAAMINEN JA VUOROVAIKUTUS NOSTETAAN HUOMION KESKIPIISTEESEEN.

### Aikuisen sijoittuminen huoneessa!

- Aikuinen antaa itselleen luvan rauhoittua ja istua alas lasten leikkitilaan piipahduksien sijasta.
- Havainnoi, kuuntelee, keskustelee, rikastuttaa leikkejä.
- On konfliktitilanteiden tasalla, antaa lapselle mahdollisuuden kehittää ongelmanratkaisutaitojaan, seuraa tilanteen kehittymistä, auttaa tarvittaessa sekä ratkaisussa että tilanteen rauettua
- Tukee vuorovaikutussuhteiden syntymistä, aikuinen mallintaa tarvittaessa leikkeihin liittymisessä.
- Aktiivista läsnäoloa edistetään rajoittamalla omaa ja aikuisten keskinäistä puhetta.
- Sitoudutaan tilanteisiin sensitiivisesti ja emotionaalisesti
- Aikuisen roolina on olla valpas ja herkkä kuuntelija, oivaltaja ja mahdollistaja
- Häiriötekijöiden minimointi, priorisointi, organisointi (paperityöt, puhelut, järjestelyasiat, aikuisten keskinäinen kanssakäyminen)

# SOSIOGRAMMITYÖSKENTELY

## LASTEN SOSIAALISET SUHTEET

Sosiogrammi on työväline, jonka avulla aikuinen saa tärkeää tietoa lasten sosiaalisesta verkostosta ja siitä, minkälaiseksi lapset kokevat omat sosiaaliset suhteensa.

## SYRJÄYTYMISEN EHKÄISY

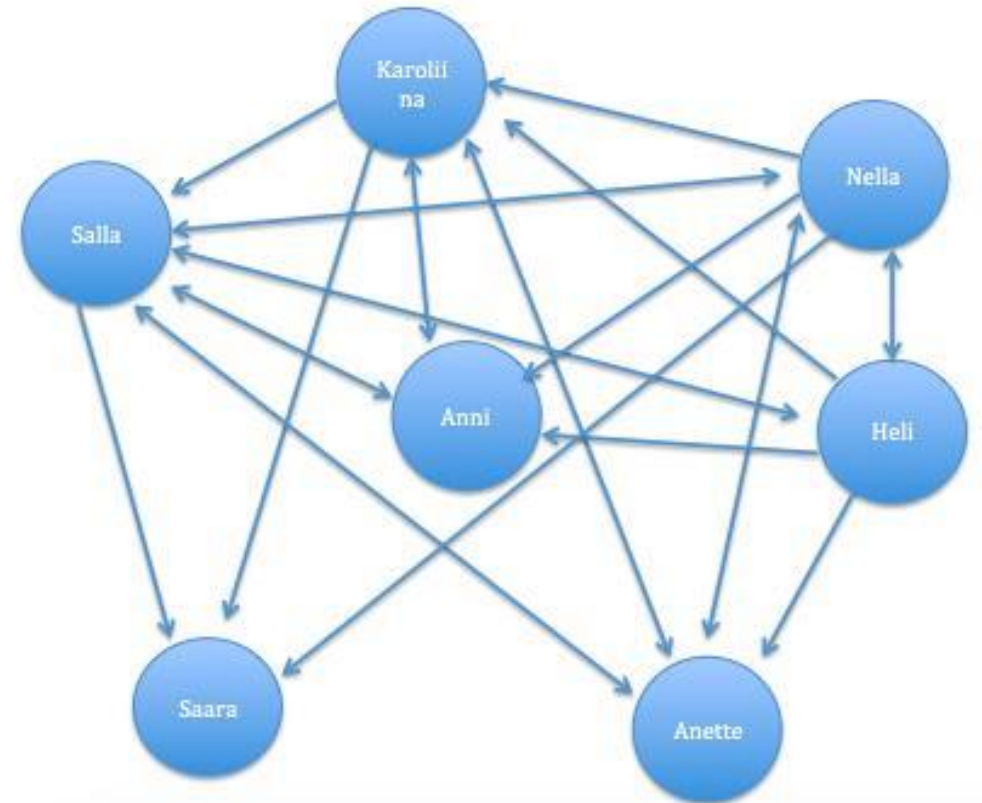
Sosiogrammi tuo esiin kaveriryhmittymät, mutta myös lapset, jotka jäävät verkoston ulkolaidalle.

## LASTEN JA AIKUISTEN KOKEMUSMAAILMAN EROT

Rinnalla voi pitää aikuisten omiin havaintoihin perustuvaa sosiogrammia, lasten ja aikuisten näkemykset saattavat erota paljonkin toisistaan.

- Sosiogrammia tehtäessä ryhmän lapsilta kysytään yksitellen parhaan kaverin tai parhaiden kavereiden nimet. Lasten vastausten perusteella piirretään kaavio, jossa lasten nimet yhdistetään näiden nimeämisten perusteella. Nimeämiset voivat olla vastavuoroisia (kaksi lasta nimeää toisensa) tai yksisuuntaisia (vain toinen nimeää jonkun lapsen parhaaksi kaveriksi).
- lisäohjeistusta:

[https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/sosiogrammi\\_tulostettava-versio.pdf](https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/sosiogrammi_tulostettava-versio.pdf)



# KUVILLA TUETTU MIELIPITEEN ILMAISU

## LEGOPALIKKAÄÄNESTYS



## MITÄ TYKKÄÄT PÄIVÄKODISTA - PELI



## KESKUSTELUMATTO



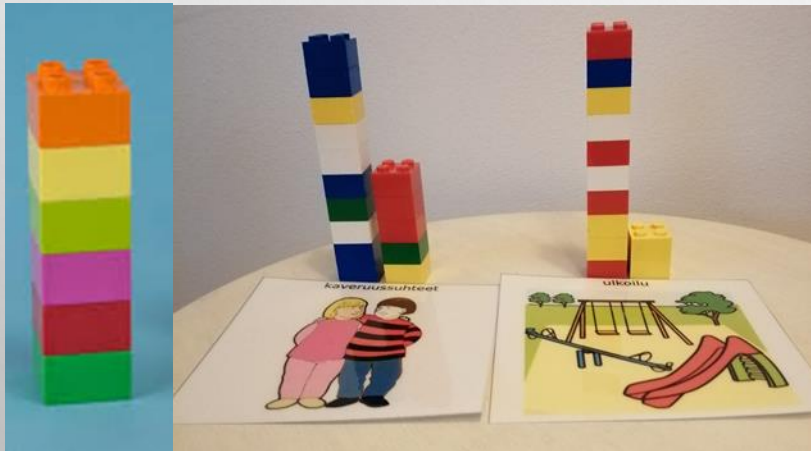
Aihealue, ajankohta ja laajuus valitaan kulloisen tarpeen mukaisesti

# LEGOPALIKKAÄÄNESTYS

- Sama äänestys lapsille ja huoltajille.
- Lapset äänestävät esim. isoilla legopalikoilla, vanhemmat pienillä.
- **Esimerkki:**
  - Ääni annetaan kolmelle asialle, mitä huoltajat pitävät tärkeänä juuri oman lapsen varhaiskasvatuksessa/vastaavasti lapsi antaa kolmelle mieleiselle asialle äänensä
  - Äänestysaika esim. 2 viikkoa syksyisin/keväisin.
  - Vanhemmat huolehtivat rastin lapsen nimen kohdalle, jotta henkilöstö tietää, että kaikki ovat ehtineet antaa äänensä.
  - Ryhmän aikuiset huolehtivat, että jokainen lapsi saa antaa äänensä.



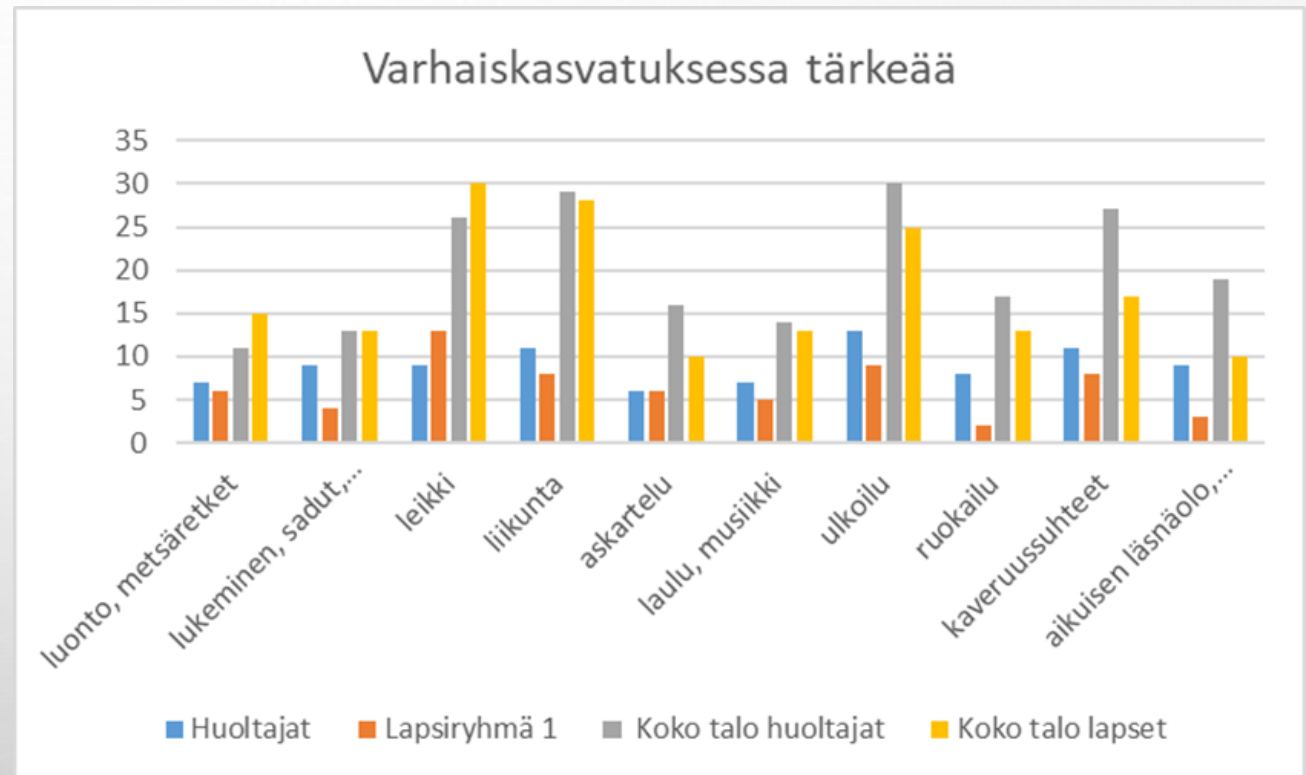
1. Huoltajat voivat tipauttaa äänensä haku- tai tuontitilanteessa



2. Tulokset konkreettisesti näkyvissä lapsille äänestyksen jälkeen

3. Tulokset siirretään pylväsdiagrammiin ryhmäkohtaisesti, yksikkökohtaisesti, kuntakohtaisesti perheiden nähtäville

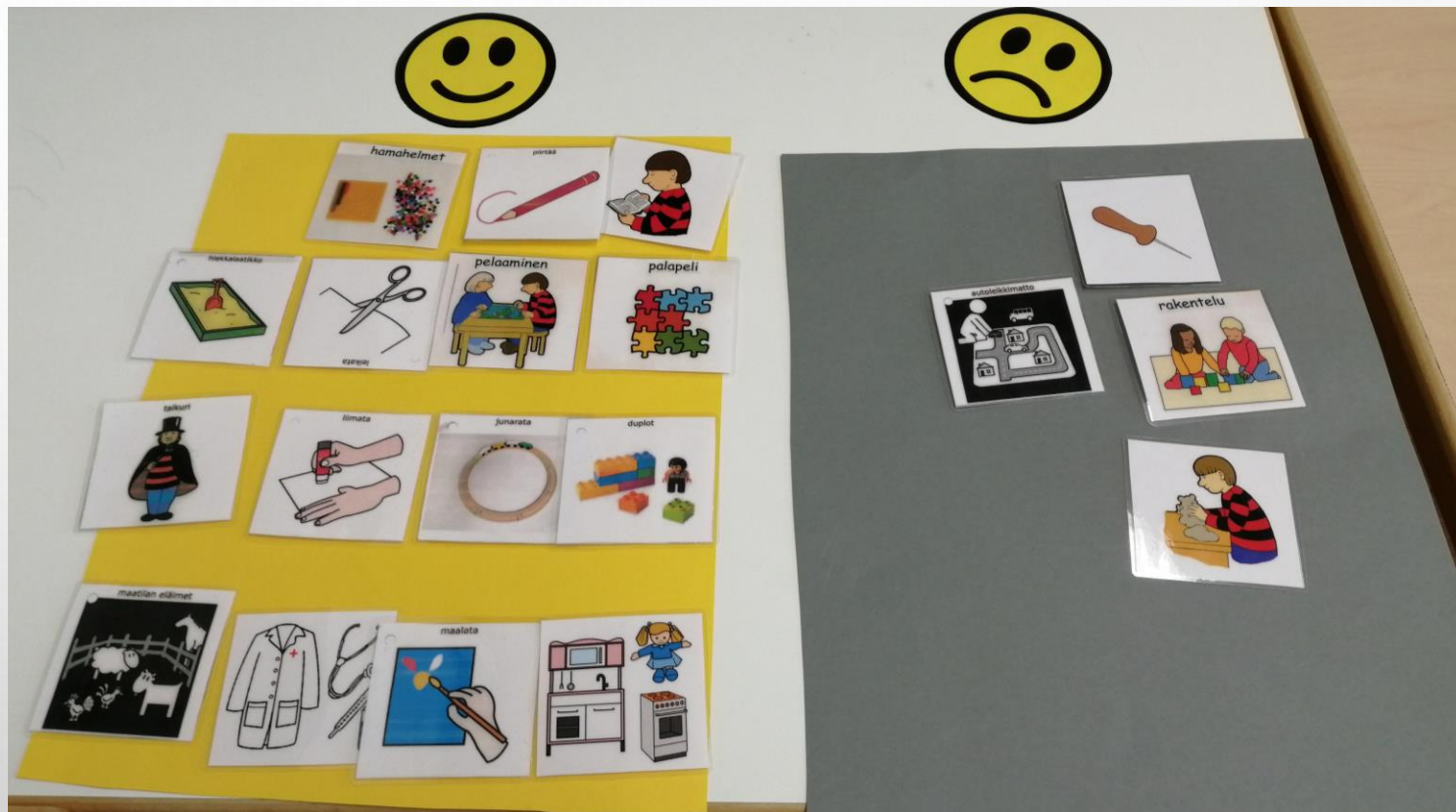
Kuvitteellinen esimerkki





# MITÄ PIDÄT PÄIVÄKODISTA -PELI

- Kun tiedät aiheen, josta haluat lapsen kanssa keskustella, kerää aiheeseen liittyviä kuvia tai valokuvia.
- Tarvitset lisäksi mielipidekuvat esim. peukku ylös-alas/ hymiöt...
- Esimerkiksi keskustelu lapsen mielenkiinnon kohteista, päiväkodin rutiineista, osaamisesta jne..
- Lisäksi voidaan käydä keskustelua valintojen perusteista esim. miksi jokin asia ei tunnu hyvältä. Näiden perusteiden pohjalta tehdään mahdollisuuksien mukaan muutoksia, jotta mielekkyys toimintaan palaisi.



Lisätietoa:

[https://satakielensiivin.files.wordpress.com/2018/09/mita\\_pidat\\_paivakodista\\_mw.pdf](https://satakielensiivin.files.wordpress.com/2018/09/mita_pidat_paivakodista_mw.pdf)

# KESKUSTELUMATTO

- Auttaa lasta kertomaan, keskittymään aiheeseen ja tukee lapsen lähimuistia
- Tarvitaan kynnymatto, keskustelun aihekortit, mielipiteen kohdetta esittävät kortit, mielipidettä kuvaavat kortit (asteikko)
- Esimerkiksi voi keskustella, mitä tehdään tänään, miltä joku tekeminen tuntui, mikä asia jännittää/pelottaa/kiinnostaa...
- Varo johdattelua, mieluummin "mitä mieltä olet tästä?"
- Pyydä lasta asettamaan kuvat hänen kokemustaan kuvaavan mielipiteen alle.

Lisätietoa: hakusanoilla keskustelumatto, papunet, talking mats



Viikonlopun suunnittelua keskustelumaton avulla -video  
<https://papunet.net/tietoa/keskustelu-kuvien-tuella>

The logo for Tulka, featuring the word "Tulka" in a white, stylized, sans-serif font. The letters are blocky and modern, with a slight shadow effect. The logo is centered within a dark blue square background.

Tulka

TULKA-PUHELINPALVELUN KÄYTTÖ LASTEN  
KANSSA

MAHDOLLISTAA LAPSEN YHDENVERTAISEN  
OSALLISUUDEN ESIMERKIKSI ISOMPIEN  
LASTEN HAASTATTELUTILANTEISSA